

Mieczysław Hucal

BOHATEROWIE ZEGRZYŃSKICH ULIC

Kto nie słyszał o Zegrzu. Większości pytanym miejscowość kojarzy się z Zalewem Zegrzyńskim, największym zbiornikiem wodnym niedaleko Warszawy, nad którym zlokalizowanych jest wiele ośrodków wypoczynkowych. Jest to miejsce wypoczynku tysięcy warszawiaków nie tylko w okresie letnim. Przez cały rok jest to ulubione miejsce wędkarzy.

Łącznościowcom w mundurach jednoznacznie kojarzy się z ośrodkiem szkolenia kadr łączności. Różne były nazwy szkół, różne było ich przeznaczenie, ale od „zawsze” tzn. od roku 1919 szkołą się tutaj przyszli operatorzy wszelakiego sprzętu łączności używanego w Wojsku Polskim. Nie na darmo nazwano to miejsce „kolebką łącznościowców”. Obecnie w Zegrzu mieści się Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki, które umiejscowienie jest przy ulicy Juzistek.

Zegrze z „lotu ptaka”

Ulica Juzistek – wielokrotnie używając tej nazwy spotykałem się ze zdziwieniem i pytaniem co za dziwnego patrona ma ta ulica. Wielokrotnie proszono o powtórzenie, co więcej często pytano skąd się wzięła ta nazwa, kto lub co to jest? Skłoniło mnie to do napisania tego artykułu poświęconego bohaterom zegrzyńskich ulic. Prawdopodobnie nawet mieszkańcy Zegrza nie słyszeli o dwóch ulicach, które znajdują się na różnych planach i mapach.

Zegrze to mała miejscowość o populacji ludności nieco powyżej 1000. Ulic nie jest wiele więc każdej poświęcę nieco miejsca. Aby żadnej nie wyróżniać przedstawię je w kolejności alfabetycznej.

Ulica gen. bryg. Heliodora Cepy znajduje się na terenie Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki. Przy niej znajdują się dwa miejsca pamięci. Pierwsze to kamień z tablicą upamiętniającą właśnie generała Cepę. Drugie upamiętnia miejsce egzekucji Księcia mjr. Konstantego Radziwiłła.

Ulica gen. bryg. Heliodora Cepy

Kamień z tablicą pamiątkową poświęconą patronowi CSŁiI

Heliodor Cepa urodził się w Mieszkowie 29 listopada 1895 r. (Wielkopolska, zabór pruski, 5 km na północ od Jarocina). W latach 1902-1907 uczęszczał do szkoły powszechnej.

Uczestniczył wówczas w strajku szkolnym w 1905 r., jednym z tych, które wybuchły w Wielkopolsce z powodu zakazu używania języka polskiego na lekcjach religii.

Od 1908 do 1912 r. uczył się w gimnazjum w Jarocinie. W 1913 r. został przeniesiony do gimnazjum w Krotoszynie. Wkrótce po wybuchu I wojny światowej, bo już 24 września 1914 r., 19-letni Heliodor Ceba został przymusowo wcielony do armii niemieckiej. Służył w pododdziałach łączności przez całą wojnę - najpierw na froncie wschodnim (1915-1916), a potem zachodnim (1916-1918), między innymi nad Sommą.

W czasie III powstania śląskiego brał udział w organizowaniu i zaopatrywaniu oddziałów powstańczych w sprzęt łączności. W latach 1923-1929 uczył się w kraju i we Francji, pełnił funkcje sztabowe i dowódcze. Po zakończeniu nauki w Wyższej Szkole Wojennej mjr dypl. Ceba został skierowany do Centrum Wyszkozenia Łączności w Zegrzu na stanowisko dyrektora nauk. W 1932 r. ponownie trafił do Zegrza, na pierwsze eksponowane stanowisko komendanta Centrum Wyszkozenia Łączności.

gen. bryg. Heliodor Ceba

We wrześniu 1934 r. ppłk Ceba został wezwany do gabinetu marszałka Piłsudskiego. Zostało mu powierzone stanowisko dowódcy wojsk łączności Ministerstwa Spraw Wojskowych. W sierpniu 1939 r. płk Heliodor Ceba otrzymał przydział mobilizacyjny

i z chwilą wybuchu wojny został naczelnym dowódcą łączności przy Naczelnym Dowództwie Wojska Polskiego. Od 1 do 17 września organizował łączność dla Naczelnego Wodza. 18 września 1939 r. przekroczył granicę rumuńską w Kutach. Szybko uciekł z internowania i przedostał się do Francji, do armii tworzonej przez gen. W. Sikorskiego. Wkrótce został wyznaczony na szefa łączności Wojska Polskiego we Francji.

Po upadku Francji trafił do Anglii gdzie wyznaczono go na stanowisko szefa łączności Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Funkcję tę pełnił aż do końca wojny. 12 sierpnia 1945 r. płk Cepa oficjalnie zadeklarował chęć powrotu do Polski, wskutek czego 26 sierpnia 1945 r. zwolniono go ze stanowiska. Z listy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie wykreślono Cepę oficjalnie 16 kwietnia 1946 r. W maju 1946 r. wyjechał do kraju.

W latach 1946-1949 pełnił funkcje szefów dwóch oddziałów w Sztabie Generalnym WP oraz kierownika katedry łączności w Akademii Sztabu Generalnego. Awans generalski otrzymał 22 lipca 1948 r. 16 lipca 1951 r. Cepa został aresztowany przez funkcjonariuszy Głównego Zarządu Informacji Wojskowej MON. Uwięzienie było związane z przygotowywanym procesem gen. Stanisława Tatara oraz innych oficerów oskarżonych o szpiegostwo na rzecz obcych wywiadów i tworzenie w wojsku organizacji spiskowych. Cała akcja miała na celu represje wobec przedwojennych oficerów, którzy po 1945 r. zajęli kierownicze stanowiska w Wojsku Polskim i instytucjach centralnych. Gen. Cepę zwolniono z więzienia ale i z wojska w lutym 1955 r. Kilkuletnie uwięzienie odbiło się na zdrowiu gen. Cepy. Mimo złego stanu zdrowia pracował w Instytucie Łączności i Polskiej Agencji Prasowej.

Generał brygady Heliodor Cepa zmarł 16 kwietnia 1974 r. w Warszawie. Został pochowany na cmentarzu wojskowym na warszawskich Powązkach w kwaterze powstańców wielkopolskich.

Ulica płk. Kazimierza Drewnowskiego znajduje się w centrum Zegrza. Przy tej ulicy znajduje się m.in. kościół parafii wojskowej pw. św. Gabriela Archanioła.

Ulica płk. Kazimierza Drewnowskiego

Płk prof. inż. Kazimierz Drewnowski świadectwo dojrzałości uzyskał w 1899 roku we Lwowie. Uczęszczał wcześniej do gimnazjów w Nowym Sączu oraz Krakowie. Studia odbył w latach 1899 - 1903 na Wydziale Budowy Maszyn Lwowskiej Szkoły Politechnicznej. Uzupełnił je w Związkowej Wyższej Szkole Technicznej w Zurychu (1903-1905), gdzie uzyskał absolutorium. W latach 1905–1907 odbywał praktykę zawodową w zakładach elektrotechnicznych i elektrowniach Fryburga oraz filiach Siemens-Schuckerta w Wiedniu i Lwowie. W 1907 roku został adiunktem na Politechnice Lwowskiej, gdzie objął też Katedrę Elektrotechniki. W latach 1914–1917 pełnił służbę w Legionach Polskich. 1 października 1916 roku podjął pracę na Politechnice Warszawskiej, gdzie jako pierwszy Polak wykładał elektrotechnikę. Najpierw pracował na Wydziale Chemii, a w rok później na Wydziale Budowy Maszyn i Elektrotechniki. Był wówczas „urlopowany” z Komendy Legionów Polskich. Awansował kolejno na chorążego (10 października 1914), podporucznika (23 listopada 1914) i porucznika (1 lipca 1915).

Rok 1916 - pierwszy z prawej

15 listopada 1918 roku powołany został na stanowisko szefa Oddziału II Łączności Sztabu Generalnego WP i równocześnie szefa Służby Łączności Wojska Polskiego. 10 grudnia tego roku wyznaczony został na stanowisko szefa Sekcji Elektrotechnicznej Departamentu III Technicznego (Techniczno-Inżynieryjnego) Ministerstwa Spraw Wojskowych. 15 marca 1919 stanął na czele Inspektoratu Wojsk Łączności podporządkowanego II wiceministrowi spraw wojskowych. 21 września 1919 roku awansował na podpułkownika. 1 marca 1920 mianowany został szefem Sekcji II Wojsk Łączności Departamentu II Wojsk Technicznych M.S. Wojskowych. W sierpniu następnego roku, po przejściu M.S. Wojskowych na organizację pokojową wyznaczony został na stanowisko szefa Wydziału Wojsk Łączności Departamentu VI Wojsk Technicznych. 3 maja 1922 roku został awansowany na stopień pułkownika.

Brał udział w organizacji Politechniki Wojskowej. W lipcu 1921 roku stanął na czele Komisji Organizacyjnej Politechniki Wojskowej, która powołana została przez gen. Władysława Sikorskiego, szefa Sztabu Generalnego. W maju 1939 został wybrany rektorem Politechniki Warszawskiej. W czasie wojny organizował tajne nauczanie. Od 19 września 1940 oficjalnie pełnił funkcję „zarządcy”, jednak uważano go za rektora aż do końca

wojny. 10 listopada 1942 został aresztowany i uwięziony na Pawiaku. Następnie został osadzony w obozie koncentracyjnym w Majdanku i Dachau, gdzie doczekał końca wojny. Szybko wrócił do organizowania życia akademickiego i naukowego, obejmując w 1947 Katedrę Miernictwa Elektrycznego i Wysokich Napięć na Politechnice Warszawskiej. Zmarł nagle 22 sierpnia 1952 w Zakopanem będąc w pełni sił twórczych. Pochowany został na starym cmentarzu w Zakopanem. Decyzją Ministra Obrony Narodowej Nr 9/MON z dnia 18 stycznia 1999 imię płk prof. inż. Kazimierza Drewnowskiego otrzymał Centralny Węzeł Łączności Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie. W celu kontynuowania i pomnażania dorobku Centralnego Węzła Łączności MON, Centrum Wsparcia Teleinformatycznego Sił Zbrojnych decyzją Ministra Obrony Narodowej nr 496/MON z dnia 20 grudnia 2011 r. przyjmuje imię płk. prof. inż. Kazimierza Drewnowskiego. Jego imieniem nazwana została też jedna z ulic Warszawy.

Ulica płk. Edwarda Gierasimczyka znajduje się na terenie CSŁiI i biegnie od bloku szkolnego do budynku warsztatów łączności.

Ul. płk. Edwarda Gierasimczyka

Płk Edward Gierasimczyk urodził się w roku 1919. W roku 1940 został powołany do służby w Szkole Młodszych Specjalistów Lotnictwa Armii Czerwonej w Woroneżu. W latach 1940 - 1941 służył w kompanii łączności batalionu obsługi lotniska w Brańsku. Następnie spędził rok w więzieniu NKWD. Od sierpnia 1943 roku służył w 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki. Brał udział w bitwie pod Lenino. Od 1944 do 1946 roku zajmował różne stanowiska w 1 samodzielny pułku łączności 1 Armii WP. W latach 1946 - 1951 był

zastępcą dowódcy samodzielnego batalionu łączności SG WP. Następnie przez rok był zastępcą ds. naukowych komendanta Fakultetu Łączności Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. W latach 1952 - 1953 był dyrektorem nauk w Oficerskiej Szkole Łączności Radiowej w Zegrzu. Od 30 września 1953 do 21 lipca 1971 roku był komendantem Oficerskiej Szkoły Łączności Radiowej, Oficerskiej Szkoły Łączności i Wyższej Oficerskiej Szkoły Wojsk Łączności w Zegrzu. Potem pełnił funkcję starszego oficera w Sztabie Zjednoczonych Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego. Służbę wojskową zakończył w roku 1976.

Płk Edward Gierasimczyk

Jedną z głównych ulic Zegrza jest **ulica prof. Janusza Groszkowskiego**. Biegnie przez tzw. „grobelkę”, obok sklepu i dalej do Pałacu.

„Centralna” część ulicy Groszkowskiego

Profesor Janusz Groszkowski urodził się 21 marca 1898 r. Gdy w 1915 r. otworzono Politechnikę Warszawską, Groszkowski został jednym z pierwszych studentów tej uczelni, początkowo na Wydziale Mechanicznym, a później na Wydziale Elektrotechnicznym. 6 lutego 1919 roku został zastępcą dowódcy Batalionu Radiotelegraficznego w Warszawie – ośrodka kadrowego, przygotowującego specjalistów dla liniowych jednostek radiotelegraficznych. Był uczestnikiem i zarazem wykładowcą wielu przedmiotów na pierwszym kursie Szkoły Oficerów Wojsk Radiotelegraficznych, zorganizowanym 29 kwietnia 1919 roku. Wraz z inżynierem Janem Machcewiczem opracował w roku 1919 podstawowy skrypt dla radiotelegrafistów. Ukończył Politechnikę Warszawską (1919) i Oficerską Szkołę Łączności w Paryżu (1922). Już w 1929 otrzymał tytuł prof. nadzwyczajnego, a 1935 prof. zwyczajnego nauk technicznych. Wydał drukiem około 300 prac naukowych i popularyzatorskich. To właśnie m.in. dzięki energii i poparciu Groszkowskiego doszło do zwołania w lutym 1930 r. pierwszego zjazdu krótkofalowców polskich w Warszawie i powołania Polskiego Związku Krótkofalowców, gdzie został wybrany pierwszym jego prezesem (choć nie był licencjonowanym krótkofalowcem). Później był także pierwszym honorowym członkiem Związku i nosicielem Odznaki Honorowej PZK nr 001.

prof. Janusz Groszkowski

Od 1952 był członkiem rzeczywistym PAN; w latach 1955–1980 członek Prezydium, 1957–1962 wiceprezes, a w latach 1962–1971 prezes PAN. W latach 1923–1939 pracownik naukowo-dydaktyczny Politechniki Warszawskiej, w latach 1929–1939 dyrektor Instytutu Radiotechnicznego (od 1933 pod nazwą Państwowy Instytut Telekomunikacyjny) w Warszawie. W okresie sowieckiej okupacji Lwowa nadal prowadził działalność naukową. W latach 1940–1941 pracował w Instytucie Politechnicznym we Lwowie. Jako żołnierz AK w latach 1941–1944 był doradcą naukowo-technicznym ds. łączności Delegatury Rządu na Kraj. W latach 1945–1946 pracował w Politechnice Łódzkiej. W roku 1946 powrócił do pracy w Politechnice Warszawskiej (do 1968). W latach 1953–1963 był także związany z Instytutem Podstawowych Problemów Techniki PAN (był jednym z organizatorów tej placówki). W 1968 przeszedł na emeryturę. Zmarł 3 sierpnia 1984 roku.

Najbardziej znaną i „medialną” ulicą Zegrza jest **ulica Juzistek**. Przy niej znajduje się Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki. Biegnie od drogi krajowej DK 61 wzdłuż koszar i kończy się nieopodal Fortu Małego.

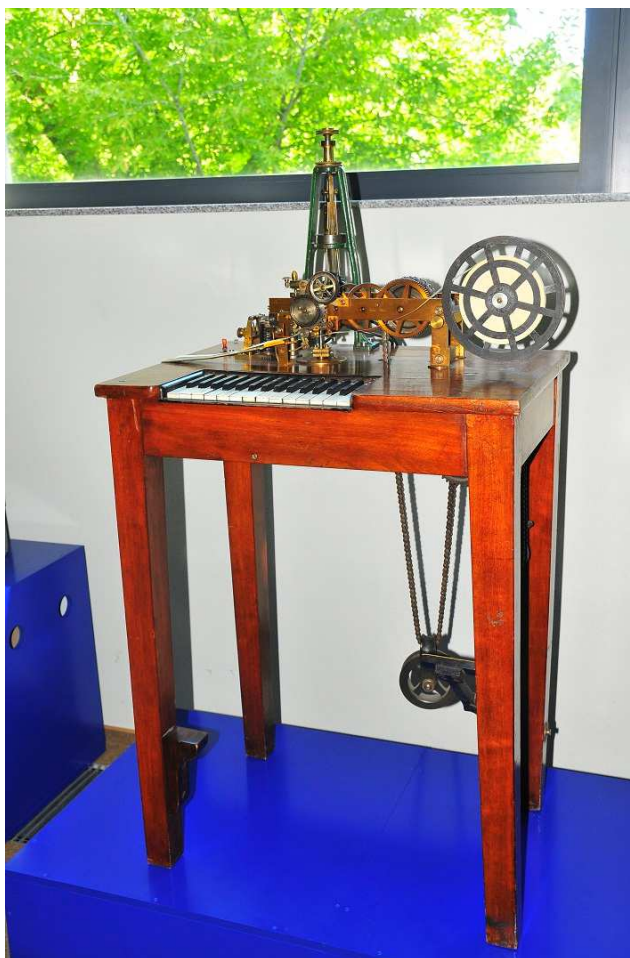

Ulica Juzistek

Nazwa ulicy jest bardzo znana, ale już zdecydowanie mniej ludzi wie skąd ona się wzięła. **Juzistki** to były kobiety, które w okresie międzywojennym w Zegrzyńskim Centrum Wyszkożenia Łączności były szkolone do obsługi aparatów telegraficznych Hughes'a zwanych popularnie juzem. Juzy polowe znajdowały się na wyposażeniu kompanii telegraficznych występujących na szczeblu Naczelnego Dowództwa, armii i dywizji. Aparaty znajdowały się również w placówkach pocztowych Ministerstwa Poczty i Telegrafów. W latach 1929-1934 odbyło się 7 kursów, na których przeszkolono 293 słuchaczki, które od nazwy aparatu określano mianem „Juzistek”.

Juzistki podczas kursu w Centrum Wyszkożenia Łączności w Zegrzu

Juz (podczas wystawy czasowej) w Muzeum Historycznym w Legionowie

Jedną z najmniej znanych ulic jest **ulica płk. Andrzeja Miączyńskiego**. Nie ma na niej nawet tabliczki z nazwą. Jednak figuruje na różnych mapach więc należy też o niej i jej bohaterze napisać kilka zdań. Ulica znajduje się na terenie Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki i biegnie wzdłuż Klubu CSŁiI.

Ulica płk. Andrzeja Miączyńskiego

Andrzej hrabia Miączyński urodził się 22 stycznia 1876 roku w majątku Stachur (Stachór), w gminie Maciejów ówczesnej guberni wołyńskiej, w rodzinie Franciszka Ksawerego Miączyńskiego z Miączyna i Zofii z Budryńskich. W kwietniu 1918 roku był młodszym oficerem kompanii telegraficznej batalionu technicznego 1 Pułku Inżynieryjnego. 22 stycznia 1919 roku objął dowództwo Fortecznego Oddziału Telegrafistów w forcie Winiary ówczesnej twierdzy poznańskiej. We wrześniu 1919 roku został szefem Oddziału IIIa Łączności Sztabu Frontu Wielkopolskiego. 11 czerwca 1920 roku został mianowany na stopień podpułkownika w Wojskach Łączności, w grupie oficerów byłych Korpusów Wschodnich i byłej armii rosyjskiej. W tym czasie był szefem łączności 7 Armii. Od 1 czerwca 1921 roku pełnił służbę w Batalionie Zapasowym Telegraficznym Nr II. Od 1921 roku był dowódcą 3 Pułku Łączności w Grudziądzu. 3 maja 1922 roku został mianowany na stopień pułkownika.

plk Andrzej Mięczyński

12 czerwca 1923 roku został przeniesiony na stanowisko komendanta Obozu Szkolnego Wojsk Łączności w Zegrzu, pozostając oficerem nadetatowym 3 Pułku Łączności w Grudziądzu, a od 1924 roku oficerem nadetatowym 1 Pułku Łączności w Zegrzu. 26 lipca 1926 roku został przeniesiony do dyspozycji szefa Departamentu V Wojsk Technicznych Ministerstwa Spraw Wojskowych. Z dniem 30 kwietnia 1927 roku został przeniesiony w stan spoczynku. Zmarł 24 grudnia 1937 roku w majątku Augustówek koło Grodna.

Dwie kolejne ulice mają nazwy adekwatne do miejscowości w której się znajdują.

Ulica Oficerska jest małą boczną uliczką odchodzącą od ulicy prof. Groszkowskiego tuż przy przepompowni. Nazwa wzięła się stąd, że absolwenci którzy kończyli zegrzyńskie szkoły w okresie gdy miały status wyższych otrzymywali stopień podporucznika Wojska Polskiego w korpusie łączności. Znajduje się przy niej m.in. Zespół Szkół w Zegrzu.

Ulica Oficerska

Podejrzewam, że o ulicy którą zamierzam teraz przedstawić niewielu zdaje sobie sprawę, że takowa istnieje. Mam na myśli **ulicę Podchorążych**. Znajduje się ona na terenie CSŁiI, ale umiejscowienie jej nie jest już tak jednoznaczne. Mapy serwisu Google identyfikują ją jako przebiegającą przez plac apelowy CSŁiI i kończącą się na tzw. „ścieżce generalskiej”. Natomiast mapy Urzędu Miasta i Gminy Serock wskazują ulicę biegnącą wzdłuż placu apelowego tuż przy trybunie. Przyjmijmy, że władze lokalne wiedzą lepiej. Natomiast geneza nazwy jest już jednoznaczna. Nazwa wzięła się stąd, że słuchacze którzy uczyli się w zegrzyńskich szkołach w okresie gdy miały status wyższych nosili tytuł podchorążego.

Ulica Podchorążych

Nazwa **ulicy Pułku Radio** dedykowana jest pułkowi radiotelegraficznemu z okresu II Rzeczypospolitej. Część ulicy ta przebiega przez teren CSŁiI oraz teren osiedla w kierunku WKS Zegrze.

Ulica Pułku Radio (część znajdująca się poza koszarami)

Pułk radiotelegraficzny powstał w roku 1924 w wyniku reorganizacji dotychczas istniejących pułków łączności, to jest wyłączenia z ich struktur batalionów radiotelegraficznych. 1. batalion radiotelegraficzny powstał na bazie batalionów radiotelegraficznych 1. i 2. pułku łączności, a 2. batalion radiotelegraficzny w oparciu o batalion radiotelegraficzny 3. pułku łączności. Na miejsce stacjonowania pułku wyznaczono Warszawę. Trudności lokalowe spowodowały, że dowództwo pułku i kompania administracyjna do 1926 r. przebywały w Beniaminowie (koszary białobrzeskie), tam gdzie został utworzony 1. batalion radiotelegraficzny. Z wyżej wymienionych powodów 2. batalion radiotelegraficzny został ulokowany w Grudziądzu, a kwatermistrzostwo pułku w Legionowie. Kolejne reorganizacje pułku dotyczyły: przeniesienia dowództwa pułku z Beniaminowa i 2. batalionu radiotelegraficznego z Grudziądza do Warszawy na ul. Duchnicką na Powązkach (1926), przeniesienia kwatermistrzostwa pułku do Warszawy (1927), zmiany numeracji batalionów (1. batalionowi stacjonującemu w Beniaminowie nadano nr 2, a 2. batalionowi stacjonującemu w Warszawie nadano nr 1) oraz utworzenia 3. batalionu telegraficznego (1929). Następne zmiany polegały na utworzeniu trzeciej kompanii telegraficznej w 2. batalionie radiotelegraficznym (1936), utworzeniu pułkowej szkolnej kolumny motorowej i przemianowaniu szwadronu radiotelegraficznego 3. batalionu na

kompanię radiotelegraficzną (1937) oraz na utworzeniu czwartej kompanii telegraficznej w 2. batalionie radiotelegraficznym (1939).

Ulica Pułku Radio (część znajdująca na terenie koszar)

Warto w tym miejscu dodać, że reorganizacja pułku z 1929 r. przewidywała w 1930 r. jego likwidację, usamodzielnienie batalionów i dyslokowanie ich w Warszawie, Krakowie i Przemyślu. Ze względu na trudności z przygotowaniem nowych miejsc zakwaterowania likwidację pułku wstrzymano.

Ostatnią reorganizację zaplanowano na rok 1940, ale nie doszła ona do skutku z przyczyn oczywistych. W wyniku tej reorganizacji zamierzano zmienić nazwę pułku radiotelegraficznego na pułk radio oraz przeformować 3. batalion radiotelegraficzny w 2. batalion radiotelegraficzny, a dotychczasowy 2. batalion radiotelegraficzny wyłączyć ze struktury pułku.

Ulica Radziwiłłowska biegnie od internatu nr 31 (a właściwie tego co z niego zostało) przez środek CSŁiI i kończy się poza jego terenem. Ulica poświęcona jest rodowi Radziwiłłów.

Ulica Radziwiłłowska

Nazwisko Radziwiłłów występuje pierwszy raz w dokumencie unii polsko-litewskiej w 1401. W XVI w. ród podzielił się na kilka linii, z których dwie przyjęły kalwinizm, z czego jedna tylko przez 2 pokolenia i pod koniec XVI w. przeszła na katolicyzm, ale druga pozostała mu wierna aż do wygaśnięcia pod koniec XVII wieku. Świetność rodu podkreśliło uzyskanie 14 grudnia 1547 od władcy Cesarstwa Rzymskiego Ferdynanda I, tytułu książąt, potwierdzonego w Rzeczypospolitej na mocy aktu unii lubelskiej z 1569 r. Potęgę rodu zbudowali w XVI w. bracia stryjeczni: Mikołaj Radziwiłł Czarny (zm. 1565) – założyciel linii na Ołyce i Nieświeżu i Mikołaj Radziwiłł Rudy (zm. 1584) – założyciel linii na Birżach i Dubinkach. Mikołaj Radziwiłł Rudy doprowadził do małżeństwa swojej siostry Barbary Radziwiłłówny z królem Zygmuntem Augustem. Obaj uzyskali dla siebie i potomków w 1547 tytuły książąt cesarskich od cesarza Karola V.

Maciej Mikołaj Jakub Stanisław Radziwiłł książę herbu Trąby (ur. 27 lipca 1873 w Zegrzu, zm. 5 listopada 1920 w Staszowie) – polski ziemianin, działacz gospodarczy i polityczny, właściciel Zegrza, członek Komitetu Narodowego Polskiego (1914-1917). W styczniu 1903 r. utworzył m.in. wraz z Maurycym Spokornym, Sewerynem Czetweryńskim i Michałem Woronieckim Towarzystwo Akcyjne Tramwajów Miejskich w Warszawie i które w tym samym roku uzyskało koncesję na budowę i eksploatację sieci tramwajów elektrycznych w tym mieście. Pierwszą linię otwarto 26 III 1908 roku. Był członkiem Stronnictwa Polityki Realnej w 1914 roku.

Książę **Konstanty Mikołaj Radziwiłł** herbu Trąby (ur. 10 lipca 1902 w majątku Sichów k. Staszowa; zm. 14 września 1944, zamordowany przez SS) – syn Macieja Mikołaja

oraz Róży z Potockich, ziemianin, oficer Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej, ostatni właściciel dóbr zegrzyńskich. W 1924 roku książę Konstanty ukończył Akademię Handlową w Antwerpii, a w 1926 Szkołę Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu i uzyskał stopień podporucznika rezerwy kawalerii z przydziałem do 4. Pułku Strzelców Konnych w Płocku. Po zakończeniu służby zarządzał swoimi dobrami w Zegrzu. Wziął udział w kampanii wrześniowej jako ochotnik, pełniąc funkcję obserwatora lotniczego w Samodzielnej Grupie Operacyjnej „Polesie” generała Franciszka Kleeberga. Aresztowany przez Niemców 6 października 1939 roku, był więziony w Pułtusk. Zwolniony w marcu 1940 roku dzięki protekcji króla włoskiego Wiktora Emanuela III i staraniom Maurycego Potockiego zamieszkał w gajówce Arciechów. W 1941 roku wstąpił do Związku Walki Zbrojnej gdzie pełnił funkcję kwatermistrza III batalionu I Rejonu Legionowo w VII Obwodzie Okręgu Warszawskiego „Obroża”. 19 czerwca 1944 roku został mianowany porucznikiem rezerwy. W czasie Powstania Warszawskiego walczył jako dowódca 9 kompanii III batalionu w rejonie Legionowo–Jabłonna–Nieporęt. Jego przełożonym był Bronisław Tokaj ps. "Bogdan". W sierpniu 1944 został zatrzymany przez Niemców. Został zamordowany we wrześniu 1944 roku w forcie zegrzyńskim. Książę został pośmiertnie odznaczony m.in. Krzyżem Walecznych, Medalem Wojska Polskiego i Krzyżem AK.

Kamień z tablicą upamiętniającą miejsce egzekucji mjr. Konstantego Radziwiłła

